

Saksframlegg

Vår ref.: 23/10454 - 1	Dato: 12.05.2023	Saksbehandler: Erling Strålberg
Behandling av saken:		
Saksnr. 40/23	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 23.05.2023

Møteplasser og aktiviteter for barn og unge – Underveisrapport og midlertidige avklaringer

Kortversjon av saken:

Saksopplysninger:

Bakgrunn – Tynset kommunes helhetlige jobbing - barn og unge

Som en innledning i denne saken, vil det gis et overblikk over Tynset kommunes samlede arbeid og innsats for å fremme gode oppvekstvilkår for kommunens barn og unge. Dette over blikket er viktig fordi ressursene er begrensede. Alle tiltak bør sees i sammenheng for å kunne fatte riktige prioriteringer og beslutninger.

Mange nasjonale føringer og satsinger forplikter kommunene på bedre samhandlingspraksis og økt fokus på forebyggende arbeid, inkludering og tidlig innsats. Dette ser vi gjennom: Kompetanseløftet, oppvekstreformen, pilot for programfinansiering (med mål om bedre samhandling barn og unge) og ikke minst gjennom ny veileder. "Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier".

Tynset kommune bruker i dag mye ressurser inn i disse satsingene og andre tiltak.

Prosjektleder pilot	70 % stilling prosjektmidler
Handlingsveiledere pilot	50 % stilling prosjektmidler
Styrke helsesykepleier i skolene	60% stilling prosjektmidler
Koordinering i skole/barnehage (bidrag fra andre kommuner)	50 % stilling prosjektmidler,
Sammen om rett aktivitet (kommunale prosjektmidler til stilling ut 2023)	100 000 prosjektmidler (600 000 totalt)
Aktivetskort (over kulturbudsjettet)	200 000 + driftsmidler
Støtte til utlån. BUA	ikke årlig

Sommerjobb	600 000
Sommerjobb/ferieaktiviteter	400 000
(600 000 fra prosjektmidler og 400 000 fra drift (kommunestyrevedtak))	
Vedlikeholdstilskudd anlegg TIF	4 MNOK (engangsmidler)
Kulturmidler brukt inn mot barn og unge	100 000 driftsmidler
(åpen hall, "ungdomsklubb" Holmen)	

I løpet av de siste par årene, har det i tillegg kommet opp flere aktiviteter, tiltak eller andre planer, der kommunen har blitt involvert i planleggingen. Disse er:

Drift, finansiering og lokaler – Makerspace

Drift, finansiering og lokaler – E-sport

Ungdomsklubb – Lokaler, personell, innhold, +++++

Videreføring av sammen om rett aktivitet for alle etter 2023.

Utvikling av kulturhuset som uformelt møtested for unge

Støtte TIF – Reinvestering og drift av anlegg (sak behandlet og tilskudd innvilget)

Rambu - Rehabilitering

Under følger ytterligere beskrivelse av de ulike aktivitetene/forslag og ideer:

Makerspace

Makerspace hadde sin opprinnelse gjennom Ideverkstedet Tynset TeknoLab. Dette ble etablert som en frivillig organisasjon i mars 2015. Formålet var å etablere et sted som tilbyr folk i alle aldre en mulighet på skole, jobb eller fritiden til å jobbe med teknologi og legge til rette for skaperkraft og det å kunne bygge ting.

I dag viser Tynset Makerspace til følgende aktiviteter/tilbud: *TeknoLab, kurs og verksteder, åpent verksted, generell bruk, skolebesøk, besøk av grupper (Pensjonistforening, Rotary osv.), kursing av lærere, sommerskole, produksjonsoppdrag, elev- og ungdomsbedrift (UE) og andre events. Det vises også til samarbeid med: Tynset studie – og høyskolesenter, Voksenopplæringen, Vitensenteret, barnas verdensdager og biblioteket.*

I løpet av siste året oppgir Makerspace og ha hatt 6 brukere 0-10 år, 6 brukere 10–13 år og 2 brukere 13–25 år. Det opplyses at oppmøtetallet varierer mye. Fra Tynset kommune brukes det lønnsmidler tilsvarende 10 % stilling til drift av Makerspace.

Tron E-sport

Tron E-sport holder for tiden til på Holmen, rett ved Tynset ungdomsskole, og har åpent hver torsdag kl. 17-20. Tilbudet retter seg mot alle barn og unge. Foreningens mål er: «*Vi skal skape en trygg og inkluderende arena for læring, erfaringsdeling, nettverksbygging og sosialisering for spillinteresserte i regionen*». Tilbudet har stor interesse blant barn og unge, og oppmøtet har vært stort. Det tilbys både aktiviteter innen E-sport, men også lavterskeltilbud som brettspill og lignende. Det framheves en sterk profil på at tilbudet skal være inkluderende og for alle. Følgende mål beskrives:

Inkludering bygger fellesskap, og handler for oss om å tilpasse tilbudet og miljøet til mangfoldet blant medlemmene, uansett alder. Vårt mål er at alle skal ha noe de har lyst til å drive med hos oss.

Utvikling av kulturhuset som uformelt møtested for unge

Utvikling av rådhuset som møtested for barn og unge må sees i sammenheng med planlagt oppgradering av kulturkafeen, servicetorg og bibliotek. Det er gjort tiltak i med styrking av

bemanning i kulturkafeen, som allerede har gitt resultater i form av økt publikumstilgang. Det må tilføyes at kulturkafeen er en ikke ubetydelig møteplass for barn og unge, allerede.

Rambu

For Rambu sin del, så foreligger det en politisk bestilling med bakgrunn i interpellasjon fra Tronsmoen og Moan, datert 22.11.2022, med følgende ordlyd:

«Det skal gjennom en prosess utarbeides en sak/ev. flere saker som kan munne ut i et endelig vedtak som sier hva Rambu skal brukes til og hva som må til av rehabilitering for at huset skal være tilpasset den bruken huset skal ha». Fra administrasjonens side planlegges det å ha ferdig tallgrunnlag på kostnader som kan legges ved utarbeidelsen av økonomiplan 2024–2027.

Foreløpig vurdering av tiltakene

Tiltakene Makerspace, Tron E-sport og ungdomsklubb har pr i dag ikke en oppegående løsning hva gjelder økonomi, organisering eller lokaler. Hva gjelder en ungdomsklubb, så vil denne har fellestrekk med både Makerspace og i særlig grad E-sport. Disse tre aktivitetene har også blitt etterspurt politisk som interpellasjoner og grunnlagt spørsmål, og besvart i kommunestyret. Fellesnevneren for disse 3 aktivitetene er at vi vet at de er etterspurte, og har en svært viktig rolle i det å tilby lavterskel aktiviteter for barn og unge som ikke benytter seg av andre etablerte aktivitetstilbud eller rett og slett bare ønsker dette i tillegg som et uforpliktende møtested der man «bare møtes».

Å drifte tiltak som Makerspace og E-sport er svært krevende dersom det ikke gis ekstern finansiering. Det foreligger ikke samme lange historiske kultur for foreldreengasjement og dugnadssystem som innen idretten. Tiltakshaverne er gjerne dedikerte og interesserte personer, men som er i fåtall og som i sum ikke besitter nødvendig drifts – og organisasjonskompetanse. Dette har kommet tydelig fram i dialogen med kommunen. Kommunedirektøren har derfor fremmet et forslag om en ny driftsmodell for tiltakene Makerspace, E-sport og ungdomsklubb. Organisasjonsmodellen kan i korte trekk beskrives på følgende måte:

- Det etableres et selskap/organisasjon med styre som representerer kommunen, brukere, næringsliv og fylkeskommune.
- Organisasjonen ansetter en administrasjon som har ansvaret for drift, økonomistyring, arbeidsgiverforhold for aktivitetstilbudene.
- Følgende inntektskilder legges til grunn; Kommunalt tilskudd, prosjektfinansiering, egenbetaling, inntjening på aktiviteter, fylkeskommunalt tilskudd, bruk av flyktningemidler, aktivitetskort, bidrag fra næringsliv mm.

Så kan man spørre hvorfor ikke en slik organisering kan ivaretas innenfor kommunens organisasjon. Svaret på dette er at kommunen alene ikke har økonomi eller kapasitet for å ta den fulle og hele oppgave med å etablere å drifte et bredt mangfold av tilbud for barn og unge. Hele samfunnet må bidra. Ved en ren kommunal organisering blir dette vanskelig.

Organisasjon – «Innafor – 0-24»

Styre

- 2 rep. Brukere
- Næringsliv
- Kommune
- Fylkeskommune

Administrasjon
1 daglig leder
Aktivitetsledere

Aktivitet 1

Aktivitet 2

Aktivitet 3

Figur: Viser prinsippskisse for en overbyggende organisasjonsmodell. Modellen vil ta høyde for å være styre og administrasjon for flere tiltak.

Drøfting i dialogseminaret – 19. og 20. april 2023

Modellen som nå i første omgang foreslås fra administrasjonen, ble presentert i møtet med aktuelle aktører den 24.03.2023. Forslaget ble meget godt tatt imot. Etablering og organisering av møteplasser for barn og unge, herunder modell for felles organisering og drift, ble drøftet under dialogkonferansen 19.04.2023. Her diskusjonen og innspill fra arbeidsgruppa presentert. Møtelyden ble utfordret på følgende spørsmål: Hvilket tilbud bør Tynset ha med møteplasser for barn og unge i 2030? Hva må gjøres av tiltak nå, ikke minst for å nå målet i 2030. Det ble gitt følgende tilbakemeldinger fra kommunestyret og administrativ ledergruppe under seminaret:

Møteplasser barn og unge - MÅL

- Samlet tilbud og et stabilt veletablert sted (ungdommens hus?)
- Kommunen er en aktiv fasilitator, men lar aktiviteten spire på egne premisser
- Variert tilbud som "treffer alle"

Møteplasser barn og unge – tiltak nå

- Vi må komme i gang! - prioritere ressurser nå
- God ide med "Innafor 0-24"
- Få med ungdommen på laget i tenkningen
- Begynn leting etter de(n) rette lokasjonene

Gullkorn !

«I 2030 er kommunen godt rustet som bidragsyter for å skape et bredt tilbud til ungdommen. Gjennom tett samarbeid med foresatte, frivillige og VGS, fungerer det godt».

«Drømmescenario 2030: Et godt fungerende åpen møteplass for ungdom med en trygg og samlende barne – og ungdomsarbeider».

«Oppstart «Innafor 0-25». La barn og ungdom ta del i og være med på utviklinga av egne møtesteder. Det er de som vet hva de vil ha».

«Ungdommen må få eierskap og engasjement for at dette skal bli en suksess. De voksne må ikke bestemme for mye».

«Viktig å sikre kompetente ansatte på en ungdomsklubb. For eksempel sosialfaglig kompetanse, fagarbeidere i skolen etc».

Saksvurdering:

Oppsummert synes det å være god politisk og administrativ interesse for å legge til rette for og videreutvikle lavterskel møteplasser for ungdom, i tråd med tenkningen som legges til grunn for Makerspace, E-sport og ungdomsklubb. Utfordringen ligger i å etablere drifts- og organisasjonsmessige løsninger som legger til rette for medvirkning, dugnad og egeninnsats, samt en løsning som vil være økonomisk og menneskelig bærekraftig for kommunen. Dette er kommune 3.0 i praksis! Et godt oppvekstmiljø skapes gjennom et tett samspill mellom offentlige aktører, familie, nærmiljø og positive krefter i lokalsamfunnet. Å legge til rette for at barn og unge får en god oppvekst er et samfunnsansvar som deles av mange. Gode forhold for å samarbeide er avgjørende for å lykkes.

Vi bør ha tre ulike perspektiver inn i kommunens prioriteringer rundt best mulig samhandling barn og unge.

- Tynset kommune skal legge til rette for et trygt og godt oppvekstmiljø for alle.
- Større fokus på forebyggende arbeid. De kommunale tjenestene er forpliktet til å arbeide mer forebyggende.

- Sterkere forpliktelser til samhandling både på systemnivå og individnivå.

Det kreves gode prioriteringer og tett samarbeid for å forbedre tjenestene for sårbare barn, unge og familier. Det er store forventninger i nasjonale styringsdokumenter på at kommunen skal ha et sterkt fokus på dette området.

Det er kommet mange innspill om tiltak for barn og unge til kommunen fra ulike aktører. Samhandling krever en helhetlig tilnærming og god planlegging. Vi må ha fokus på hvordan vi skal jobbe med oppgavene.

Oppsummeringen av dialogkonferansen viser at det er både politisk og administrativ vilje til å videreutvikle et enda mer helhetlig tilbud for barn og unge i Tynset. Merk i så fall ordlyden «enda mer helhetlig». For det er en et faktum oppvekst har vært prioritert i Tynset. Følgende kan nevnes:

-Tynset kommune har over tid scoret høyt på målinger innen barnehage og grunnskole.

-Tynset kommune har gjennom Nord-Østerdalsamarbeidet (TATO, Kultur for læring ++) drevet et langsiktig og systematisk utviklingsarbeid innen oppvekstfeltet.

-Tynset kommune er preget av et godt organisert tilbud innen kultur og idrett.

-Det er en lang og sterk politisk tradisjon og vilje for å satse på barn og unges oppvekst i Tynset. Beskrivelsen innledningsvis i denne saken underbygger dette.

Dette er imidlertid ingen grunn til at man ikke skal fortsette med stort trykk på dette gode arbeide. Tiden etter pandemien har vist oss nye utfordringer hva gjelder barn og unges psykiske helse og frafall fra organiserte fritidsaktiviteter. Økte økonomiske utfordringer for folks private økonomi og et offensivt mottak av flyktninger øker behovet for offentlige tiltak for å forebygge utenforskap i ung alder. Men Tynset har et godt utgangspunkt.

For å opprettholde og videreutvikle dette arbeidet, er det avgjørende at arbeidet med sammen om rett aktivitet for alle videreføres. Å sikre en økonomisk grunnfinansiering for en videreføring av dette arbeidet, bør være en sterkt prioritert oppgave i tiden fram mot vedtak av budsjett 2024 og økonomiplan 2024–2027.

Erfaringene så langt viser at Tron E-sport synes å ha utviklet et konsept som treffer et stort antall barn og unge. Kommunedirektøren vil derfor anbefale at det gis et kommunalt tilskudd til et utvidet sommertilbud. Dette anbefales finansiert ved bruk av midler fra kultur – og idrettsfond.

Likeså virker det til å være et stort påtrykk for å raskt komme i gang med en ungdomsklubb. Dvs. et gratis lavterskel sted der alle kan delta. Det har fra administrasjonens side blitt lansert en ide om at dette kan gjøres ved tilsyn fra allerede tilsatt personell i skolen, som er kjent med barna og ungdommene. Og, at dette iverksettes raskt. Også her vil en finansiering fra kultur – og idrettsfondet være aktuelt i første omgang. Men kommunedirektøren vil anbefale at muligheten for et samarbeid mellom en ungdomsklubb og E-sport vurderes nærmere. Den 2.mai 2023, mottok Tynset kommune melding om at kommunen er tildelt kr 620.000 kr til kommunalt rusarbeid (med mulighet for 4 års forlengelse). Her vil det være mulighet, i tråd med tilsagnsbrevet, og bruke deler av midlene mot forebyggende tiltak for barn og unge. Hovedmålgruppe er 13 – 24 år. Tilrettelegging gjennom ungdomsklubb vil kunne være aktuelt.

For Makerspace er situasjonsbildet litt annerledes. Hovedforskjellen er et langt lavere tilfang av brukere i barne- og ungdomsalder enn for eksempel E-sport. Det må derfor kunne stilles spørsmål om dette tiltaket skal gis like sterk prioritet som for eksempel E-sport som allerede nå har en stor brukergruppe. Og at videre drift av Makerspace i større grad bør rettes fokuset mer mot NAV, næringsliv og Tynset opplæringscenter?

På en annen side så skal man ikke avskrive potensialet i et Makerspace. Kommunedirektøren mener at alle nevnte tiltak må være videre i utredningen av en felles organisering og helhetlige

prioriteringer. Dette arbeidet gis prioritet, slik at det landes et grundig utredet fundament inn i prosess med budsjett og økonomiplan 2024 – 2027.

Økonomisk nødhjelp – kortsiktige tiltak

Ut ifra de opplysninger og erfaringer Tynset kommune nå sitter på, bør det sikres en kortsiktig økonomi for E-sport og Makerspace. Det foreslås derfor å bevilge kr 150.000 til E-sport for økt omfang av aktivitetstilbud ut 2023. Hvordan dette gjennomføres i praksis avklares i dialogen mellom prosjektgruppa og E-sport.

For Makerspace anbefales det å gi et tilskudd som sikrer tilgang til nåværende lokaler ut 2023. Og at man da i den videre prosessen gjør langsiktige avklaringer for organisering og drift av Makerspace.

Hva gjelder ungdomsklubb, så har man ennå ikke lyktes i å finne egnede lokaler, men dette jobbes det med. Dette gis nå 1. prioritet. Så vil det være naturlig å se tildelte forebyggende rusmidler som en del av finansieringen av lønnsmidler til drift av ungdomsklubb. Målet her vil være å ha på plass et tilbud/løsning til høsten 2023.

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunestyret tar saken til orientering.

Det gis et kortsiktig driftstilskudd til Tron E-sport pålydende kr 150 000. Tilskuddet finansieres fra kulturfondet.

Det gis et kortsiktig driftstilskudd til Tynset Makerspace pålydende kr 30 000 Dette for å sikre tilgang til dagens lokaler på Alti ut 2023. Tiltaket finansieres fra disposisjonsfondet.